

**Національна академія наук України
Інститут регіональних досліджень**

Серія “Регіони: моніторинг, прогнози, моделі”

Головний редактор д.е.н. Є. І. Бойко

ISBN 978-966-02-4250-0

**ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ
ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ**

Монографія

Львів – 2011

УДК 332.146:330.322(477.8)

I-58

Інвестиційна привабливість Західного регіону України: [монографія] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; [наук. ред. С.О. Іщук]. - Львів, 2011.— 212 с.

У монографії обґрунтовано теоретико-методичні засади моніторингу інвестиційної привабливості регіону. Запропоновано методичні рекомендації для аналізу інвестиційних ризиків, що виникають у регіоні. Розроблено алгоритм оцінки інвестиційної привабливості, який визначає послідовне втілення відповідних етапів оцінювання, що в підсумку дозволяє побудувати рейтинги регіонів як за фактичними, так і за прогнозними синтетичними та інтегральними показниками їх інвестиційної привабливості. Проведено аналіз економічного потенціалу семи областей Західного регіону України (Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської і Чернівецької), а також комплексну оцінку інвестиційної привабливості цих областей за період 2003-2009 рр. Окреслено ключові напрямки і визначено дієві способи та методи активізації залучення інвестицій в економіку Західного регіону України.

Для наукових працівників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, державних службовців, підприємців.

Авторський колектив:

Іщук С.О. (науковий редактор), д.е.н., проф. - вступ, розділи 1-4; Кулініч Т.В., к.е.н., доц. - підрозділи 1.2-1.4, розділи 2, 3, 4, додатки А-В; Андел І.В., к.е.н. - розділ 2, підрозділ 4.1, додатки Б, В; Антонов В.Б. - підрозділи 4.2, 4.3; Горин Г.В. — підрозділи 2.1-2.3, 4.1, додатки Б, В; Кисла Н.В. - підрозділ 1.2; Лиса О.І. - підрозділи 2.1-2.3, 4.3, додатки Б, В.3, В.4; Ситар Л.Й. - підрозділи 2.1, 4.1, додатки Б, В.1, В.2; Стефанишин Г.С. - підрозділ 4.1, додатки Б, В.5; Ткач С.М. - підрозділи 1.1, 4.1.

Рецензенти:

Шевчук Л.Т. – доктор економічних наук, професор
(Інститут регіональних досліджень НАН України, зав. відділу);
Алексєєв І. В. – доктор економічних наук, професор
(Національний університет “Львівська політехніка”, зав. кафедри)

ISBN 978-966-02-4250-0 (серія)

ISBN 978-966-02-5983-6

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту регіональних досліджень НАН України (протокол № 4 від 30 березня 2011 р.)

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1 Теоретико-методичні засади оцінювання інвестиційної привабливості регіону.....	6
1.1. Проблемні питання оцінки інвестиційної привабливості регіону	6
1.2. Державне регулювання інвестиційної привабливості..	18
1.3. Методичні підходи до аналізу інвестиційних ризиків.	30
1.4. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості регіону	40
Розділ 2 Аналіз економічного потенціалу областей Західного регіону України.....	49
2.1. Оцінка абсолютних показників економічного розвитку областей Західного регіону України	49
2.2. Аналіз ефективності використання виробничих ресурсів областей Західного регіону України	69
2.3. Оцінка рівня ділової активності в областях Західного регіону України	78
Розділ 3 Оцінка інвестиційної привабливості областей Західного регіону України.....	88
3.1. Критеріальний аналіз інвестиційної привабливості областей Західного регіону України	88
3.2. Рейтинги областей Західного регіону України за рівнем їх інвестиційної привабливості	100
3.3. Комплексна оцінка інвестиційної привабливості областей Західного регіону України	109
Розділ 4 Підвищення інвестиційної привабливості Західного регіону України.....	127
4.1. Напрямки підвищення інвестиційної привабливості областей Західного регіону України	127
4.2. Методи підвищення інвестиційної привабливості Західного регіону України	141
4.3. Способи активізації залучення інвестицій в економіку регіону (на прикладі агропромислового комплексу Західного регіону України).....	149
Список використаних джерел	164
Додатки	174

ВСТУП

Актуальність дослідження тематики інвестиційної привабливості обумовлена тим, що незважаючи на постійне зростання обсягів інвестицій в Україні, їх недосить для якісного реформування національної економіки в напрямку досягнення європейських стандартів рівня життя населення. Вплив інвестиційних процесів на динаміку соціально-економічного розвитку України ослаблюється внаслідок обмеженості фінансових ресурсів на внутрішньому і зовнішньому кредитних ринках, що, своєю чергою, гальмує повноцінну ринкову адаптацію вітчизняних підприємств, поглиблює технічне та технологічне відставання об'єктів інфраструктури і основних фондів від їх аналогів у розвинутих країнах, а відтак, знижує екологічну безпеку держави.

Порівняно невеликі обсяги залучення іноземних інвестицій в економіку України свідчать про невисокий рівень її інвестиційної привабливості на фоні країн-сусідів зі Східної Європи. Водночас нерівномірний територіальний розподіл інвестиційних ресурсів всередині країни є відображенням значних диспропорцій у розвитку окремих регіонів. Забезпечення рівномірного регіонального розвитку в Україні визначальним чином залежить від активізації інвестиційної діяльності на всій її території. Передумовою надходження інвестицій в економіку є об'єктивний моніторинг інвестиційної привабливості, причому не лише безпосередніх об'єктів інвестування, але й регіонів, в яких вони розташовані. Актуальність цієї тематики для Західного регіону (як прикордонного) посилюється в контексті запланованого проведення в Україні, зокрема і у м. Львові, фінальної стадії чемпіонату Європи з футболу у 2012 році.

Зміст проведеного дослідження спрямований на обґрунтування теоретико-методичних засад організації та проведення моніторингу інвестиційної привабливості регіону. В цьому контексті поглиблено понятійний апарат, зокрема конкретизовано поняття “інвестиційна привабливість регіону” та “інвестиційний потенціал регіону” шляхом чіткого розмежування їх структурних елементів. Розроблено та апробовано методичний інструментарій для аналізу інвестиційних ризиків, що виникають у регіоні, а також для оцінки економічного потенціалу регіону і його інвестиційної привабливості за обраними критеріями, яким відповідають певні системи показників.

Згідно з розробленою методикою, алгоритм оцінювання інвестиційної привабливості регіону передбачає таку послідовність дій:

1) визначення фактичного рівня (або нормованих значень) кожного з вихідних показників, за якими проводиться оцінка інвестиційної привабливості регіону;

2) прогнозування рівня кожного з нормованих індексів (показників інвестиційної привабливості регіону) на наступний за аналізованим періодом рік через урахування динаміки фактичних значень цих індексів за обраний період;

3) побудова рейтингів областей досліджуваної сукупності за рівнем їх інвестиційної привабливості по кожному з усереднених фактичних і по кожному з прогнозних значень нормованих індексів;

4) побудова рейтингів областей за кожним з обраних 7-ми критеріїв інвестиційної привабливості (або групових рейтингів);

5) побудова загальних (або інтегральних) рейтингів областей на підставі розрахунку інтегральних показників за підсумковими значеннями групових (фактичних і прогнозних) показників інвестиційної привабливості, визначених на попередньому (4-му) етапі оцінювання;

6) побудова комплексного (або підсумкового) рейтингу областей на основі комплексних показників, визначених шляхом об'єднання відповідних інтегральних показників інвестиційної привабливості;

7) розподіл областей на відповідні групи за рівнем (фактичним і прогнозним) показників їх інвестиційної привабливості.

За результатами проведеної оцінки інвестиційної привабливості областей Західного регіону України окреслено ключові напрямки і визначено дієві способи та методи активізації залучення інвестицій у названий регіон, зокрема як у пріоритетні сфери господарювання (агропромисловий і туристично-рекреаційний комплекси), так і в проблемні депресивні території та райони.